

Returadresse: Arkivverket
Pb 4013 Ullevål Stadion
0806 OSLO

ARKIVVERKET

NIBIO - NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI
Postboks 115
1431 ÅS

Dato	14.4.2021
Din ref.	18/01378
Vår ref.	2021/5081
Saksbehandler	HANKNU/BEVAR

Vedtak om bevaring og kassasjon - Løken forskningsstasjon

Vi viser til brev av 10. mars 2021, hvor Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) har oversendt bevarings- og kassasjonsforslag for tre ulike virksomheter som i ulike perioder har hatt ansvar for Løken forskningsstasjon.

Papirarkivet etter Løken gard/forskningsstasjon er fra perioden 1918 – 2017 og utgjør om lag 44 hyllemeter. Foruten sakarkiv, korrespondanse, kopibøker og trykksaker, består mesteparten av materialet av fagsaker, som blant annet rådata fra ulike forsøk. Materialet omfatter også fotografier og originale kart.

Med hjemmel i arkivloven § 12, jf. arkivforskriften § 16, godkjenner Riksarkivet omtalte forslag til bevaring og kassasjon for arkivmaterialet etter Løken forskningsstasjon.

§ 7-11 i Riksarkivarens forskrift er nå foreslått revidert slik at personalopplysninger ikke skal avleveres, men oppbevares av organet i et gitt tidsrom før kassasjon. Men her er konkret ordlyd eller tidspunkt for ikrafttredelse foreløpig ikke avgjort.

Arkivverket vil infomere om at kravet til avlevering er at materialet minst er 25-30 år gammelt, jf. riksarkivarens forskrift § 6-2. Arkivverket har svært begrenset depotplass tilgjengelig de nærmeste årene. Riksarkivarens forskrift (kap. 8) åpner opp for mediekonvertering av papirarkiv med elektronisk register. Vi ber dere vurdere om dette kan være et alternativ for materialet som dekkes av bevaringsvedtaket. Ta gjerne kontakt med fagdirektør Stian Norli for nærmere informasjon: stno@arkivverket.no.

Med hilsen

Espen Sjøvoll
avdelingsdirektør

Anne Aune
fagdirektør

Arkivverket
Pb. 4013 Ullevål Stadion
0806 OSLO

NIBIO
NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Dato: 10.03.2021
Deres ref:
Vår ref: 18/01378

NIBIO
Postboks 115, 1431 Ås
Tlf: 406 04 100
post@nibio.no
nibio.no

Org. nr: 988 983 837

SØKNAD OM GODKJENNING AV BEVARINGS- OG KASSASJONSPLAN FOR NORSK INSTITUTT FOR BIOØKONOMI (NIBIO), LØKEN FORSKNINGSSTASJON

Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) søker Arkivverket om å få godkjent vedlagt bevarings- og kassasjonsplan, se vedlegg Bevarings- og kassasjonsplan for Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO), Løken forskningsstasjon. Bevarings- og kassasjonsplanen omfatter materiale fra følgende forløpere til NIBIO: Statens forsøksgard for fjellbygdene, Statens forskningsstasjon Løken og Planteforsk.

Søknaden er utarbeidet på bakgrunn av Lov av 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv (Arkivloven) og Forskrift om offentlige arkiv av 11. desember 1998 nr. 1193 (Arkivforskriften). Bevarings- og kassasjonsvurdering av arkivet er gjennomført med utgangspunkt i metodikken skissert i Rapport fra Bevaringsutvalget 2002.

Dokumentet er utformet slik at det skal gi bestemmelser for hva som skal bevares og dermed avleveres, og hva som kan kasseres etter at NIBIOs eget bruk er avsluttet.

Med vennlig hilsen

Harald Lossius
Avdelingsleder
Informasjonsforvaltning

Ireneusz Jozef Palasz
Rådgiver
Informasjonsforvaltning

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

04.03.2021

Bevarings- og kassasjonsplan

Norsk institutt for bioøkonomi
(NIBIO), Løken forskningsstasjon

Innhold

Innledning	2
Bevarings- og kassasjonsregler	3
Historikk	4
Statens forsøksgard for fjellbygdene	4
Statens forskingsstasjoner i landbruk (SFL): Statens forskingsstasjon Løken (SFL Løken).....	5
Norsk institutt for planteforskning (Planteforsk).....	5
Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO).....	5
Beskrivelse av arkivmaterialet	6
Statens forsøksgard for fjellbygdene	6
Statens forskingsstasjon Løken (SFL Løken).....	6
Planteforsk	7
Bevarings- og kassasjonsvurdering av sakarkiv	7
Bevarings- og kassasjonsvurdering av spesialseriene.....	8
Bevarings- og kassasjonsvurdering av kart	9
Metode for vurdering av arkivmaterialet	10

Innledning

Bevarings- og kassasjonsplanen for Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO), Løken forskningsstasjon er utarbeidet i perioden februar – mars 2021 av Trond Negaard og Helene Standal fra Stiftelsen Asta, i samarbeid med tidligere forskningssjef, Ragnar Eltun og Eric Palasz fra NIBIO.

I forbindelse med avvikling av Løken forskningsstasjon i 31.12.2020, har Stiftelsen Asta fått i oppdrag av NIBIO å ordne stasjonens historiske papirarkiv for levering. Materialet består av en rekke forløpere til NIBIO: Statens forsøksgard for fjellbygdene, Statens forskningsstasjoner i landbruk (SFL) og Norsk institutt for planteforskning (Planteforsk). Disse arkivskaperene har i ulike perioder hatt ansvaret for Løken gard/forskningsstasjon i Volbu, der det har blitt drevet forskningsaktivitet på fjellandbruk siden 1922.

I første del av dokumentet presenteres en kort historikk om de ulike arkivskaperene, samt en beskrivelse av arkivmaterialet. Deretter følger bevarings- og kassasjonsvurderingen av materialet. Til slutt kommer en redegjørelse for metoden stiftelsen har brukt i vurdering av hva som skal bevares og hva som kan kasseres. Beskrivelse av arkivmaterialet presenteres også i samlet form på side 3.

Dokumentet oppfyller de kravene som stilles i *Forskrift om offentlige arkiv av 11. desember 1998 nr. 1193* (Arkivforskriften) til bevarings- og kassasjonsregler, og er basert på de anbefalte arbeidsmetodene fra Riksarkivaren. Videre er det foretatt vurderinger på bakgrunn av *Rapport fra bevaringsutvalget*. Dokumentet er utformet slik at det skal gi en total oversikt over hva som skal bevares og dermed leveres, og hva som kan kasseres etter at NIBIOs eget bruk er avsluttet.

Bevarings- og kassasjonsregler

Statens forsøksgard for fjellbygdene

Arkivserie	Bevarings- og kassasjonsregler	Bevares i hm.	Kasseres i hm.
B - Kopibøker	Bevares som følge av krav i eldre forskrift	0,2	
E – Sakarkiv ordnet etter sideordnet system	Sakarkivet bevares etter at det er foretatt arkivbegrensning og kassasjon etter <i>Felles bevarings- og kassasjonsbestemmelser for statsforvaltningen</i>	1,2	
F – H Spesialserier	Bevares: <ul style="list-style-type: none"> • Forsøksmeldinger • Diverse forsøk • Dagbøker • Diverse materiale før 1950 Kasseres: <ul style="list-style-type: none"> • Rådata etter 1950 • Temperaturmålinger 	4,4 3 0,2 0,4	1 0,2
R – Regnskap	Bevares i henhold til <i>Forskrift om offentlige arkiv §15</i>	0,4	
T – Kart og tegninger	Bevares: <ul style="list-style-type: none"> • Plantegninger av gården • Kart 	0,1 0,5	
U- Foto, film, lydopptak	Bevares	0,2	

Statens forsøksstasjon Løken

Arkivserie	Bevarings- og kassasjonsregler	Bevares i hm.	Kasseres i hm.
A - Møtebøker	Bevares: <ul style="list-style-type: none"> • Møtebok fra stasjonsrådet Kasseres: <ul style="list-style-type: none"> • Utskrift fra møtebøker fra SFL sentralt 	0,01	0,2
B - Kopibøker	Bevares som følge av krav i eldre forskrift	0,5	
D – sakarkiv ordnet etter organets hovedsystem	Sakarkivet bevares etter at det er foretatt arkivbegrensning og kassasjon etter <i>Felles bevarings- og kassasjonsbestemmelser for statsforvaltningen</i>	2,2	
E – Sakarkiv ordnet etter sideordnet system	Sakarkivet bevares etter at det er foretatt arkivbegrensning og kassasjon etter <i>Felles bevarings- og kassasjonsbestemmelser for statsforvaltningen</i>	1,3	
F - J	Bevares: <ul style="list-style-type: none"> • Utredninger og analyser fra forsøk • Prosjekter • Dagbøker 	5,6 2 0,2	

	<ul style="list-style-type: none"> Diverse materiale Kasserer: <ul style="list-style-type: none"> Rådata Værdata med ukjent opphav Disketter, floppy-disker, kassetter m.m. 	0,5	5,1 0,2 5,5
P – Personalforvaltning	Bevares etter arkivforskriften	0,1	
T – Kart og tegninger	Bevares: <ul style="list-style-type: none"> Tegninger Kasserer: <ul style="list-style-type: none"> Kart 	0,1	0,5
U – Foto, film og lydopptak	Bevares	0,5	
X – Egenproduserte trykksaker	Bevares	0,1	

Planteforsk

Arkivserie	Bevarings- og kassasjonsregler	Bevares i hm.	Kasserer i hm.
B - Kopibøker	Bevares som følge av krav i eldre forskrift	0,4	
D – sakarkiv ordnet etter organets hovedsystem	Sakarkivet bevares etter at det er foretatt arkivbegrensning og kassasjon etter <i>Felles bevarings- og kassasjonsbestemmelser for statsforvaltningen</i>	1,6	
F – G	Bevares: <ul style="list-style-type: none"> Rådata vedr. miljø og klima Utredninger og analyser Prosjekter Dagbøker Kasserer: <ul style="list-style-type: none"> Rådata 	0,1 1 1,2 0,1	0,9
X – Egenproduserte trykksaker	Bevares	2	

Historikk

Statens forsøksgard for fjellbygdene

Bakgrunnen for opprettelsen av Statens forsøksgard for fjellbygdene var et foredrag i 1915 i Det kongelige selskap for Norges Vel av professor Sigvald Hasund. Hasund redegjorde for forholdene og utfordringene ved landbruksvirksomhet i fjellbygdene, og behovet for en forsøksstasjon i dette området. Landbruksdirektøren stilte seg positiv til forslaget og i 1918 ble Statens forsøksgard for fjellbygdene opprettet. I perioden 1918 – 1922 ble forskningsaktiviteten drevet gjennom leie av en

gård i Øystre Slidre. Prestegården Løken i Volbu ble midlertidig forpaktet fra 1. mai 1921 og fast fra 1. mai 1922. I overgangsperioden ble det gjennomført forsøk på både nabogården Vindingstad og Løken.

Forsøksvirksomheten omfattet hovedsakelig sorts- og stammeforsøk og gjødslingsforsøk, i tillegg til flere spesialforsøk. Det ble også drevet forsøksvirksomhet på seteren Berset (som tilhørte Løken) og på lokale felt i hele fjellregionen i Sør-Norge.

Statens forskingsstasjoner i landbruk (SFL): Statens forskingsstasjon Løken (SFL Løken)
SFL ble opprettet i 1975, ved en sammenslåing av de ulike forsøks- og saueavlsgardene (blant annet Statens forsøksgard for fjellbygdene). SFL hadde administrasjonskontor på Ås. Ved etableringen hadde SFL 15 forskingsstasjoner over hele landet, deriblant Løken forskingsstasjon i Volbu.

Med SFL gikk Løken fra å være en selvstendig forsøksgård til å bli en forskningsstasjon direkte underlagt Landbruksdepartementet. Forskningsstasjonen ble styrt av SFL sentralt. Det ble lagt vekt på deltakelse i store nasjonale prosjekter, der det tidligere var forskningslederen som i stor grad bestemte forskingsoppgavene.

Norsk institutt for planteforskning (Planteforsk)

Planteforsk ble opprettet i 1995, ved en sammenslåing av Statens plantevern og Statens forskningsstasjoner i landbruk (SFL).

Planteforsk var en statlig institusjon innen bruksrettet planteforskning i jord- og hagebruk. Formålet var å utvikle og formidle kunnskap som bidrar til en konkurransekraftig planteproduksjon og en bærekraftig forvaltning av naturressursene.

I 2006 ble Planteforsk, Senter for jordfaglig miljøforskning (Jordforsk) og Norsk senter for økologisk landbruk (Norsøk) sammenslått til forskningsinstituttet Bioforsk.

Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO)

NIBIO ble opprettet 1. juli 2015 som en fusjon av Bioforsk, Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) og Norsk institutt for skog og landskap. I 2015 overtok NIBIO ansvaret for forskningsaktiviteten ved Løken forskingsstasjon etter Bioforsk.

Gjennom forskning og kunnskapsproduksjon, har instituttet som oppdrag å bidra til matsikkerhet, bærekraftig ressursforvaltning, innovasjon og verdiskaping innenfor verdikjedene for mat, skog og andre biobaserte næringer. Instituttet skal levere forskning, forvaltningsstøtte og kunnskap til bruk i nasjonal beredskap, forvaltning, næringsliv og samfunnet for øvrig.

NIBIO er et statlig forvaltningsorgan med særskilte fullmakter og eget styre, underlagt Landbruks- og matdepartementet. Hovedkontoret er på Ås. Instituttet har flere regionale enheter og et avdelingskontor i Oslo.

Beskrivelse av arkivmaterialet

Papirarkivet etter Løken gard / forskningsstasjon er fra perioden 1918 – 2017 og utgjør totalt omtrent 43,7 hm. Materialet er levert til stiftelsens lokaler på Riksarkivet. Foruten om sakarkiv, korrespondanse, kopibøker og trykksaker, består mesteparten av materialet av fagsaker, som blant annet rådata fra ulike forsøk. Det omfatter også fotografier og originale kart. I enkelte serier er det sammenblandet materiale fra ulike arkivskapere. Det er blant annet noe dokumentasjon fra Bioforsk som er sammenblandet med materialet fra Planteforsk. Utover dette har ikke Bioforsk ved Løken skapt papirarkiv i nevneverdig grad, da instituttet hadde elektronisk saksbehandling. Det har tidligere blitt deponert et uttrekk fra Bioforsk til Arkivverket. Det har også blitt avlevert en fysisk korrespondanseserie fra Statens forsøksgard for fjellbygdene til Statsarkivet i Hamar, under id BIO-007.

Statens forsøksgard for fjellbygdene

Materialet etter Statens forsøksgard for fjellbygdene består av 0,2 hm. med kopibøker, 1,2 hm. med sakarkiv ordnet etter andre sideordnede system, 8,7 hm. med spesialserier, 0,4 hm. med regnskapsmateriale, 0,2 hm. med fotografier og 0,6 hm. med tegninger og kart.

Spesialseriene består hovedsakelig av forsøksmeldinger, rådata og analyser fra diverse eldre forsøk, dagbøker over drift av gården og notatbøker fra ulike forsøksfelt. Materialet er fra perioden 1918 – 1985 og utgjør totalt 11,8 hm. før ordning. I serien med forsøksmeldinger og rådata og analyser fra diverse forsøk er det noe materiale fra SFL Løken.

Statens forskingsstasjon Løken (SFL Løken)

Materialet etter SFL Løken består av en møtebok, 0,2 hm. med utskrifter fra møtebøker fra SFL sentralt, 0,5 hm. med brevkopier, 2,2 hm. med sakarkiv ordnet etter arkivnøkkel, 1,3 hm. med sakarkiv ordnet etter andre sideordnede system, ca. 13,6 hm. med spesialserier, 0,1 hm. med personaldokumentasjon, 0,6 hm. med tegninger og kart, 0,5 hm. med fotografier og 0,1 hm. med trykksaker.

Spesialseriene inneholder hovedsakelig nyere rådata, analyser og utredninger fra forsøk, notatbøker fra ulike forsøksfelt, prosjekter, fagutvalg m.m.

I tillegg er det ca. 5,5 hm. med utdaterte lagringsmedier, som blant annet disketter, floppy-disker og kassetter. Det er uklart hva mediene inneholder, da de ikke er beskrevet, men det antas at de inneholder rådata og dokumenter som også finnes i papirformat.

I en serie med korrespondanse ordnet etter tema, finnes det mye personaldokumentasjon i tillegg til korrespondanse. Denne serien inneholder også en del materiale fra både Statens forsøksgard for fjellbygdene og Planteforsk. Det samme gjelder for sakarkivet og noen av forsøkene, som inneholder noe materiale fra Planteforsk. Materialet er fra perioden 1975 – 2001 og utgjør totalt 24,6 hm. før ordning.

Planteforsk

Materialet etter Planteforsk består av 0,4 hm. med brevkopier, 1,6 hm. med sakarkiv, 3,3 hm med spesialserier og 2 hm. med rapporter. Spesialseriene består av rådata og analyser fra ulike forsøk, prosjekter og dagbøker over drift av gården.

Brevkopiene og sakarkivet inneholder noe materiale fra Bioforsk og SFL Løken, og i spesialseriene finnes det noe materiale fra SFL Løken og NIBIO. Materialet er fra perioden 1970 – 2017 og utgjør totalt 7,3 hm. før ordning.

Bevarings- og kassasjonsvurdering av sakarkiv

F1 Vurdering av dokumentasjonsverdien for organets samfunnsvirksomhet

Sakarkivene dokumenterer opprettelsen av Løken gård som en forsøksgård/forskningsstasjon og hvilke oppgaver stasjonen hadde når det gjaldt forskning på fjellandbruk. Sakarkivet dokumenter hvilken regional og nasjonal rolle stasjonen har hatt, gjennom deltakelse i store prosjekter. Videre viser sakarkivene hvordan gården/stasjonen ble driftet og hvilke ulike forskningsaktiviteter som ble gjennomført, både på selve gården og i distriktet rundt.

F2 Vurdering av materialets informasjonsverdi

Sakarkivene gir informasjon om hvordan forskningen på fjellandbruk har utviklet seg i Norge over en 90 års periode, fra midten av 1917-tallet frem til midten 2000-tallet. De viser hva forskningen har vektlagt og hvilke forsøk som har blitt prioritert i dette tidsrommet, noe som kan være aktuelt i fremtidig forskning. Sakarkivene gir videre informasjon om hvordan det ble et økende fokus på foredling av engvekster, jord- og miljøforskning og etter hvert kulturlandskap og produktkvalitet knyttet til fjellandbruk.

F3 Vurdering av dokumentasjonsverdien for personers og virksomheters rettigheter og plikter

F4 Dokumentere arkivskapende virksomheters rettigheter og plikter og rettigheter i forhold til andre instanser

Sakarkivene har begrenset grad av administrativ og juridisk gyldighet over tid.

Konklusjon

Sakarkivene bevares i sin helhet etter at arkivbegrensning og kassasjon etter *Generelle bevarings- og kassasjonsbestemmelser i statsforvaltningen* er utført. Sakarkivene utgjør et lite omfang, og det vil derfor ikke være hensiktsmessig å vurdere kassasjon av fagsakene. Samlet gir sakarkivene en fremstilling av forskningsstasjonens virksomhet og forskning på fjellandbruk i Norge.

Bevarings- og kassasjonsvurdering av spesialseriene

F1 Vurdering av dokumentasjonsverdien for organets samfunnsvirksomhet

Foruten om enkelte prosjekter, omfatter spesialseriene fra alle arkivskaperene som nevnt hovedsakelig forsøksmeldinger, rådata, analyser og utredninger fra ulike forsøk. Dette materialet gir mer detaljerte beskrivelser av forsøkene og ulike sorter enn det som kommer frem i rapporter og forskningstidsskrifter. Meldingene, analysene og utredningene dokumenterer prosessen i forskningsarbeidet som har foregått ved Løken gård/stasjon, mens prosjektene dokumenterer hvilken rolle gården/stasjonen har hatt regionalt og nasjonalt i forskning på fjellandbruk. Rådataene har i seg selv liten eller ingen dokumentasjonsverdi.

F2 Vurdering av materialets informasjonsverdi

Meldingene, analysene og utredningene gir detaljert informasjon om hvordan utviklingen i de enkelte forsøkene har vært. Materialet gir også informasjon om hvilke metoder som har blitt brukt i forsøksarbeidet. Dette er noe som kan være aktuelt for fremtidig forskning på fjellandbruk. Rådataene har i seg selv begrenset eller ingen informasjonsverdi.

F3 Vurdering av dokumentasjonsverdien for personers og virksomheters rettigheter og plikter

F4 Dokumentere arkivskapende virksomheters rettigheter og plikter og rettigheter i forhold til andre instanser

Spesialseriene har ingen administrativ og juridisk gyldighet over tid.

Konklusjon

Mange av rådataene er fra tiden før 1950. Materialets alder tilsier at disse rådataene faller inn under bevaringspåbudet i arkivforskriften. Et unntak er rådata som gjelder temperaturmålinger fra 1940-tallet. Det kommer ikke frem hva som er bakgrunnen til temperaturmålingene eller hvor de er utført. Temperaturmålingene har dermed ingen bevaringsverdi.

Vi foreslår å bevare nyere rådata som er vedlagt analyser, utredninger, meldinger og prosjekter. Det vil ikke være hensiktsmessig å utføre plukkassasjon av materiale av et så lite omfang.

Resultatene fra rådataene skal være publisert i interne og eksterne forskningstidskrifter/-rapporter. For mange av de nyere rådataene fremkommer det ikke hvilke analyser de danner grunnlag for eller hva de gjelder, da de er løsrevet fra den sammenhengen de opprinnelig har inngått i. Det vil derfor være vanskelig å anvende selve rådataene i eventuell fremtidig forskning og vi foreslår derfor å kassere disse rådataene. Forsøkene vil dessuten være tilstrekkelig dokumentert i rapportene og tidsskriftene. Et unntak er rådata som omhandler miljø og klima, som kan ha betydning for fremtidig forskning på klimaspørsmål. Slike rådataer vurderes derfor som bevaringsverdige.

Vi foreslår også å kassere utdaterte lagringsmedier som disketter, floppy-disker og kassetter. Det antas at disse inneholder rådata og dokumenter som finnes i papirformat. Det vil være svært kostnadskrevende og lite hensiktsmessig å migrere dataene som slike lagringsmediene inneholder.

Bevarings- og kassasjonsvurdering av kart

F1 Vurdering av dokumentasjonsverdien for organets samfunnsvirksomhet

Arkivene etter Statens forsøksgard for fjellbygdene og SFL Løken inneholder som nevnt en del kart. 0,5 hm. av kartene er originale kart over gården og områdene rundt, der det har blitt gjennomført forsøk. Andre kart er masseproduserte, men med utførlige påtegninger av forsøksfeltene. Disse kartene dokumenterer oppbyggingen av gården og hvilke områder som har vært underlagt forsøks- og forskningsvirksomhet. Materialet omfatter også masseproduserte kart over fylker og kommuner i Innlandet og Midt-Norge uten påtegninger, og kart med påtegninger som ikke er mulig å tolke. Slike kart har ingen dokumentasjonsverdi.

F2 Vurdering av materialets informasjonsverdi

Originale kart og kart med utførlige påtegninger og beskrivelser, gir informasjon om områdene forsøkene har funnet sted og geografiske forhold knyttet til forsøkene. Masseproduserte kart eller kart med påtegninger som ikke er kan tolkes, har ingen informasjonsverdi.

F3 Vurdering av dokumentasjonsverdien for personers og virksomheters rettigheter og plikter

F4 Dokumentere arkivskapende virksomheters rettigheter og plikter og rettigheter i forhold til andre instanser

Kartene har begrenset administrativ og juridisk gyldighet over tid.

Konklusjon

Originale kart og kart med tydelige påtegninger er bevaringsverdige, da de dokumenterer virksomheten og kan være aktuelle i fremtidig forskning. Vi foreslår å kassere masseproduserte kart uten påtegninger og der påtegningene ikke har en dokumentasjons- eller informasjonsverdi. Dette

er enten mangfoldiggjort materiale, som arkivskaperene ikke har arkivplikt for eller materiale som ikke er mulig å bruke i ettertid.

Metode for vurdering av arkivmaterialet

Riksarkivaren oppnevnte i 2000 et utvalg som skulle vurdere hovedprinsipper og tilnæringsmåter for bevaringsarbeid av offentlige arkiv. Utvalget avsluttet sitt arbeid i 2002 og la fram *Rapport fra Bevaringsutvalget* (Riksarkivaren, Oslo 2002). Rapporten foreslår prinsipper, kriterier og arbeidsmetode for bevaring og kassasjon av arkivmateriale. Utarbeidelse av bevarings- og kassasjonsregler for SIUs arkivmateriale er basert på denne rapporten.

Bevaringsrapporten påpeker at kassasjon av offentlig arkivmateriale som en hovedregel skal gjøres ut fra samfunnsøkonomiske hensyn. Kostnadene ved kassasjon skal ikke overskride utgiftene til en uavkortet bevaring av materialet. Med hensyn til kostnadsaspektet bør man ta utgangspunkt i en bevarings- og kassasjonsvurdering på makronivå. Man vurderer arkivskapere, arkiver eller arkivserier med tanke på bevaring og kassasjon, fremfor enkeltdokumenter og for små enheter. En makrovurdering innebærer en overordnet beskrivelse av arkivskapers virksomhet og funksjoner. Målet er å komme fram til hvilke funksjoner det er viktig å dokumentere og hvor disse blir dokumentert. Det er likevel nødvendig å gå inn i arkivmaterialet for å kunne vurdere bevaring og kassasjon. Behovet kommer tydelig fram i forhold til vurdering av arkivets informasjonsverdi.

Bevaringsrapporten tar utgangspunkt i fire bevaringsformål som arkivmaterialet skal vurderes mot. Formålene springer ut fra *Lov av 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv* (Arkivloven) sin formålsparagraf og er tilknyttet ulike kriterier.

- **Formål 1 (F1): Dokumentasjonsverdi.**

Man skal dokumentere offentlige organers funksjon i samfunnet, utøvelse av myndighet og rolle i forhold til det øvrige samfunn og samfunnsutviklingen.

Tilhørende kriterier: Administrativt nivå, saksbehandlingstype, saksbehandlingsledd, ekstraordinære/ordinære aktiviteter, pionervirksomhet, primær/ internfunksjon i virksomheten.

- **Formål 2 (F2): Informasjonsverdi.**

Man skal bevare materiale som gir informasjon om forhold i samfunnet på et gitt tidspunkt og som belyser samfunnsutviklingen. Her vil det også være snakk om informasjon som går utover virksomhetens funksjon og virke.

Tilhørende kriterier: Tidspenn/kontinuitet, omfang, informasjonstetthet og tematisk variasjon, lenkbarhet med annet materiale, kvalitative egenskaper og alder.

- **Formål 3 (F3): Personers og virksomheters rettigheter og plikter**

Man skal dokumentere personers og virksomheters rettigheter og plikter i forhold til det offentlige og hverandre.

Tilhørende kriterier: Saksbehandlingens konsekvenser og hjemmelsgrunnlag.

- **Formål 4 (F4): Arkivskapende organers rettigheter og plikter**

Man skal dokumentere arkivskapende virksomheters rettigheter og plikter i forhold til andre instanser.

Tilhørende kriterier: Organets administrative og driftsmessige behov.

Formålene skal vurderes trinnvis fra F1–F4. Faller materiale inn under kriteriene for bevaring i F1 og F2 skal det bevares for ettertiden, enten i sin helhet eller i form av prøver. Hvis materiale bevares etter F3 eller F4 er det ofte snakk om en tidsbegrenset oppbevaring. Materiale kan kasseres når det ikke lenger er gyldig som juridisk dokumentasjon eller det har tapt sin verdi for arkivskaper. I noen tilfeller kan dette være et behov som kan bestå over lang tid, noe som kan tilsi langvarig bevaring.

I tillegg skisserer Bevaringsrapporten enkelte tilleggskriterier som skal vurderes uavhengig av de ulike bevaringsformålene. Det mest relevante er kriteriet knyttet til redundans/unikhet. Hvis dokumentasjonen finnes flere steder, skal man bestrebe seg på å bevare den kun på ett sted. I tillegg må materialets kontekstinformasjon tas i betraktning når man vurderer redundans.